

**QORTI ĊIVILI
(SEZZJONI FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
JACQUELINE PADOVANI GRIMA LL.D., LL.M. (IMLI)**

Seduta ta' nhar l-24 ta' Jannar 2022

Rikors Numru : 571/2021 JPG

Kawza Numru : 26

GC u MC

Vs

Tyson Grech (ID 444995M) u

Talita Chetcuti (ID 157697M)

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ta' George u MC, data 23 ta' Novembru 2021 fejn iddikjaraw is-segwenti:

- 1. Illi l-esponenti jigu l-genituri ta' Talita Chetcuti, wahda mill-intimati.*
- 2. Illi Talita Chetcuti bdiet tiffrekwenta certu Tyson Grech, persuna li gie misjub hati kriminalment li kellu attivitajiet sesswali ma' minuri u dan skont dana l-artikolu tal-gazzetta hawn annessa u mmarkat bhala **Dok A**, kif ukoll ricentament rega' instab hati kriminalment li stupra tfajla, kopja tas-sentenza hawn annessa u mmarkata bhala **Dok B** u issa qiegħed prezentament għaddej proceduri kriminali fuq traffikar u pussess ta' kokajina, u dana skont l-artikolu tal-gazzetta hawn annessa u mmarkata bhala **Dok C**. Illi Tyson Grech għalhekk huwa persuna perikoluza u ta influwenza hazina. Wara xi tlett xhur li saret tafu, Talita Chetcuti inqabdet tqila minn Tyson Grech, u sussegwentament twieldet it-*

*tifla minuri, Mia Grech Chetcuti fit-13 ta' Settembru 2020 u dana skont icertifikat hawn anness u mmarkat bhala **Dok D**.*

3. *Illi minn mindu twieldet il-minuri Mia, tali minuri dejjem ghexet ma' l-esponenti u dejjem kienet fil-kura ta' l-esponenti.* *Primarjament irrid jigi kkjarifikat illi l-esponenti jirrisjedu gewwa Franza minhabba x-xoghol ta' l-esponenti GC (**Dok E**). Izda, meta huma semghu illi l-intimata Talita Chetcuti inqabdet tqila minn dana Tyson Grech, huma gew lura Malta sabiex ikunu f'pozizzjoni jissalvagwardjaw it-tarbija ta' l-intimata Talita Chetcuti. Illi ghal dina r-raguni, l-esponenti GC gab permess biex jibda jahdem b'mod tat-teleworking minn hawn Malta. Illi ghalhekk l-esponenti gew Malta qabel ma l-intimata Talita Chetcuti weldet lil minuri Mia u ghalhekk huma kienu f'hajjet Mia anka waqt it-tqala.*

4. *Illi peress li l-esponenti qeghdin hawn Malta b'koncessjoni biss biex ikunu jistghu jiehdu hsieb lil minuri, huma ser ikollhom bzonn fil-qarib li jirritornaw lura Franza fuq bazi regolari sabiex l-esponenti GC jerga' jirritorna ghal xogholu. Illi ovvjament huma ser ikollhom bzonn jiehdu lil minuri Mia gewwa Franza peress li l-minuri qeghda taht il-kura taghhom. Illi peress li prezentament il-kura u kustodja hija f'idejn l-intimati b'mod kongunt hemm bzonn l-awtorizzazzjoni tal-Qorti sabiex dana jsir. Illi minn naha ta' Talita Chetcuti, hija diga' tat il-kunsens taghha sabiex il-kura u kustodja ta' minuri Mia tkun fdata esklussivament f'idejn l-esponenti (**Dok F**) izda xorta wahda hemm il-htiega ta' l-awtorizzazzjoni ta' dina l-Onorabbli Qorti sabiex il-kura u kustodja tal-minuri Mia titnehha minn fuq l-intimati inkluz Tyson Grech u titpogga eskklusivament fuq l-esponenti.*

5. *Illi Tyson Grech huwa persuna perikoluza fejn kif diga' inghad instab hati li stupra tfajla kif ukoll li kiser il-kundizzjonijiet tal-liberta' provizzjorja fejn fost affarijiet ohrajn gie moghti sitt (6) snin prigunerija. Persuna li nstab hati fuq reati sesswali certament mhuwiex idoneju illi jkollu l-kura u kustodja tal-minuri Mia. Minkejja illi Tyson Grech ghad ghandu biss sitta u ghoxrin (26) sena, huwa ilu midhla sew tal-hajja kriminali. Apparti li instab hati li stupra tfajla kif diga' ssemma, l-istess Tyson Grech kien diga' nstab hati li kkometta atti sesswali ma' minorenni. Apparti dawn ir-reati sesswali, Tyson Grech gie imressaq*

quddiem il-Qorti fuq akkuzi li kellu pussess u traffikar tad-droga. Illi apparti dan kollu huwa b'xi mod jew iehor jidher li Tyson Grech huwa ukoll imdahhal fix-xoghol ta' escort services. Dan l-esponenti jafuh ghax waqt li kien qieghed juza l-computer ta' l-intimata Talita Chetcuti gewwa d-dar ta' l-esponenti, fejn hija kienet hallitu juza l-computer sabiex jaghmel xi xoghol fuq car rental service li huwa ghandu, huwa halla l-email miftuh u Talita u l-intimati skoprew li huwa jidher li kien ihaddem xi escorts (**Dok G1-G6**). Wara dan il-fatt, Talita kienet ikkonfrontatu, u ma hallihiex ikollha access ghal l-emails tieghu iktar. Dan sar meta Tyson Grech dahal id-dar taghhom il-ftit drabi biss wara t-twelid tal-minuri Mia. Illi ghalhekk persuna li nstab hati fuq atti sesswali, stupru u prezentament huwa imressaq fuq pussess u traffikar ta' kokajina kif ukoll jidher li huwa mdahal f'escort services zgur mhuwiex fl-ahjar pozizzjoni sabiex jzomm il-kura u kustodja tal-minuri Mia. Kif tista' tapprezza dina l-Onorabbli Qorti, l-ahjar interess tat-tfal imur oltre dak tal-genituri. L-ebda tifel jew tifla m'ghandhom jitqeghdu fil-periklu li jigu esposti ghal hajja kriminali jew ghal kull hag'ohra li tpoggi l-moralita' u l-benessere tal-minuri fil-periklu. Ghal kuntrarju ta' Tyson Grech, l-esponenti huma persuni bil-ghaqal u rispettabbli u l-esponenti GC ghandu impjeg responsabbli gewwa l-Istituzzjoni Ewropeja fi Franza. Kif jidher car l-esponenti li m'humiex imdahhla fl-ebda cirku kriminali huma l-oppost totali ta' l-intimat Tyson Grech, u l-biza' taghhom hija illi jekk huma mhux ser ikollhom il-kura u kustodja legali ta' Mia, l-benessere ta' Mia jista' jigi kompromess minhabba Tyson Grech.

6. Illi l-esponenti ghandhom biza' minn Tyson Grech u dana peress li dana Grech hedded lil binthom Talita bi vjolenza jekk hija qatt tipprova tmur kontrih (**Dok H1-H4**), Illi ghalkemm l-intimat Grech qatt ma oppona illi l-esponenti jiehdusieb il-minuri Mia, huma wisq jibzghu illi jista' jkun hemm xi konsegwenzi vjolenti fuqhom kif ukoll fuq binthom Talita la darba huma qeghdin jintavolaw dana r-rikors generali sabiex il-kura u kustodja tal-minuri Mia titnehha minn fuq l-intimati u titpogga' esklussivament fuqhom.

7. Illi kif jidher car Tyson Grech mhuwiex persuna idonea biex ikollu l-kura u kustodja tal-minuri Mia. Apparti l-hajja ta' kriminalita' ta' Tyson Grech, l-istess Tyson Grech ma jikkooperax sabiex jghati l-kunsens tieghu fejn tidhol il-

minuri Mia. Fejn jidhol il-bzonn li huwa jghati l-kunsens tieghu dejjem jigi bi glied u theddied. Dan it-theddied u l-glied mhux biss qieghed jbezza' u jipperikola lill-esponenti izda anka qieghed jipprejudika d-drittijiet ta' l-istess minuri. Per ezempju kien hemm bzonn illi l-minuri Mia tibda' tattendi child care centre u dana sabiex it-tifla minuri tibda tissocjalizza ma' tfal ohra ta' l-eta' taghha. Izda huwa ma riedx jiffirma (Dok I).

8. *L-esponenti jhossu illi ghal Tyson Grech, bintu qeghda hemm biss biex jiehu ritratt u jttelghu fuq Facebook ghal 'likes' ta' shabu. L-intimat jara lil bintu biss bhala mezz ta' gwadan ghal skopijiet ohra specjalment issa li nstab hati kriminalment ta' stupru u ghandu proceduri kriminali pendenti ta' traffikar ta' kokajina. L-intimat Tyson Grech huwa persuna manipulattiva. Biss biss, anka jekk wiehed jara s-sentenza kriminali hawn annessa, jara kif huwa immanipula l-vittma fejn sussegwentament huwa stupraha. Illi l-karattru manipulattiv tieghu jestendi ukoll fuq bint l-esponenti, Talita Chetcuti, fejn qieghed jimmanipula sabiex temmen li huwa persuna per bene u huwa biss vittma tac-cirkostanzi. Tant huwa manipulattiv li sahansitra darba minnhom waqt vizita ghand il-pediatrician ma' l-esponenti MC, hu gieghel lil Talita issaqsi lil pediatrician sabiex jnizzel fic-certifikat li Tyson Grech kien prezenti ghal dik l-vista sabiex ikun jista' juzah il-Qorti bhala skuza ghaliex ma deherx ghal tali seduta! Ovvjament il-pediatrician irrifjuta milli jaghmel dana. Dana l-incident qieghed jigi rakkontat sabiex juri kemm Tyson Grech huwa persuna manipulattiva li juza lil haddiehor anka lil bintu u lill-omm bintu ghall-iskopijiet tieghu. Illi l-esponenti innutaw kemm l-intimat Tyson Grech huwa manipulattiv u jinfluwenza hafna lil binthom Talita tant hu hekk illi Talita tidhol fi stat ta' trans wara li tkun tkellmet jew qattghat xi zmien mieghu kif irrimarkaw it-terapisti u l-professionisti involuti fil-kaz. Tyson Grech tant huwa manipulattiv u minghajr l-ebda empatija li ma kellhu l-ebda rimors meta lil Talita ta' l-HPV u ta' STI. – anzi waddab il-htija fuqha u nnega li kien hu li ta l-HPV u l-STI cioe' l-clamidja. Mentri Talita Chetcuti tghix ma l-esponenti, Tyson Grech m'ghandhux residenza fissa u jdur minn post ghal iehor. Dan huwa fatt li jafuh l-esponenti minkejja kull dikjarazzjoni ohra ta' l-intimat Grech.*

9. *Huwa mhux biss persuna manipulattiva izda persuna vjolenti fejn jhedded lil Talita Chetcuti u lil bintu, Mia b'vjolenza fizika. Fil-fatt, kien hemm ukoll drabi*

fejn huwa imbotta lil Talita, sabbat u waddab oggetti lejn Talita biex tissottometti ghal dak li qed jghidilha hu, u anka jabbuzaha b'mod verbali, psikologiku u emozzjonali fejn jghajjarha, "borza taz-zibel" u kliem iehor li jwegga'. Huwa persuna controlling u possessiv fejn joqghod jitlobha biex ittih il-passwords tal-mobile biex joqghod jara l-messaggi personali taghha u kellha bilfors taghtih access ghal mobile taghha ghax inkella kien ser ikun vjolenti fizikament. Tant l-influwenza tieghu fuq Talita Chetcuti hija wahda negattiva illi l-istess Talita kellha tirrikorri fuq anti-depressants u kellha tmur ghal ghajjnuna ghand diversi professjonisti bhal Maria Jones, Charmaine Dalli u anka minn naha ta' l-Agenzija Appogg. **Tant Tyson Grech huwa persuna perikoluza u manipulattiva illi mhux biss mhux idoneu biex ikollu l-kura u kustodja tal-minuri Mia Grech Chetcuti izda lanqas access ghaliya u dana ghaliex hemm riskju li t-tifla minuri tkun f'periklu meta tkun mieghu stante li huwa instab hati ta' attivitajiet sesswali ma' minuri, ta' stupru u hemm proceduri kriminali pendenti kontrih ta' traffikar u pussess ta' kokaina.** Dawna huma biss il-kazijiet li l-esponenti jafu bihom.

10. L-intimata Talita ghada tghix ma' l-esponenti u dana ukoll ghaliex mhijjex finanzjarjament indipendenti ghax ghadha tistudja. Talita Chetcuti tixtieq illi l-kura u kustodja tkun f'idejn l-esponenti u dana ghaliex hija taf li prezentament l-esponenti huma fl-ahjar pozizzjoni li jassumu r-responsabilita' tal-kura u kustodja tal- minuri kif ukoll minhabba l-fatt li Tyson Grech mhuwiex il-persuna idonea sabiex ikollu l-kura u kustodja tal-minuri Mia.

11. Illi kif inghad l-esponenti biss kienu l-unici persuni li hadu hsieb finanzjarment lil Mia u dana kif juri d-dokumenti annessi u mmarkati bhala **Dok J1, J2 (li fih wiehed u ghoxrin-il dokument), J3 (li fih wiehed u hamsin-il dokument), J4 (li fih tlettax-il dokument),** fejn juru b'mod car u konsistenti li mhux biss il-minuri Mia tirrisjedi ma' l-esponenti izda fil-fatt huma qeghdin jofru l-kura primarja ghal minuri billi jixtru l-bzonnijiet kollha li ghandha bzonn Mia. Illi sahsitra huma dahlu fl-ispiza ohra sabiex jghamlu d-dar taghhom baby proof halli Mia tkun sikura u ma jkunx hemm periklu ghat-trobbija taghha.

12. Illi di fatti li l-esponenti ghandhom il-kura u kustodja fizika tal-minuri Mia izda m'ghandhomx il-kura u kustodja legali u din qeghda twassal ghal incertezza u

problemi fejn jidhlu d-decizjonijiet iktar il-quddiem ghal minuri fejn jidhlu tali decizjonijiet kif ukoll ghal fatt illi l-esponenti ma jistawx jibqghu hawn Malta fuq bazi permanenti minhabba x-xoghol ta' l-esponenti GC li jahdem gewwa Franza.

13. *Meta tigi assenjata l-kura u kustodja tal-minuri il-Qrati dejjem irritenew illi l-ahjar interess tal-minuri ghandu jkun il-principju li jiddetta fuq minn ghandha tigi assenjata l-kura u kustodja. Ghalhekk referenza ghall-kawza fl-ismijiet **M. Bonnici vs Onor J. Raynaud** qeghda prezentament issir fejn gie dikjarat is-segwenti:*

*“Il-principju li ghandu jipprimeggja, meta l-Qorti tigi biex taghti provvedimenti dwar il-kura tat-tfal huwa dak li huwa suggerit mill-aktar utilita' u dak tal-aqwa vantagg ghall-interess tal-istess tfal” kif ukoll ghall-kawza fl-ismijiet **Dr. V. Randon vs J. Randon u Scifo Diamantino vs M. Scifo Diamantino** fejn gie ritenut li “r-regola generali f'din il- materja hi l-ahjar interess u vantagg tat-tfal”.*

*Fis-sentenza fl-ismijiet **Maria Dolores sive Doris Scicluna vs Anthony Scicluna** deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-27 ta' Novembru 2003 intqal illi:*

“apparti l-ħsieb ta' ordni morali u dak ta' ordni legali, li għandhom setgħa fil-materja ta' kura u kustodja tat-tfal in ġenerali, il-prinċipju dominanti 'in subjecta materia', li jiddetermina normalment u ġeneralment il-kwistjonijiet bħal din insorta f'dina l-kawża, huwa dak tal-aktar utilita' u dak tal-aqwa vantagg u nteress tal-istess minuri fl- isfond taċ-ċirkostanzi personali u 'de facto' li jkunu jirriżultaw mill- provi tal-każ li jrid jiġi riżolut...”

*Fil-każ **Frances Farrugia vs. Duncan Caruana**, deciza fil-31 ta' Meju 2017 gie ritenut is-segwenti:*

“Il-Qorti tirrileva illi filwaqt li dejjem taghti piz ghad-drittijiet tal-genituri, l-interess supreme li zomm quddiemha huwa dejjem dak tal-minuri kif anke mghallma mill-gurisprudenza kostanti taghna hawn 'il fuq ic-citata.”

Fil-kaz Cedric Caruana vs Nicolette Mifsud il-Qorti enfasizzat li fejn jidhlu l-minuri:

“huwa ta’ applikazzjoni assoluta l-Artiklu 149 tal-Kap 16 li jaghti poter lill-Qorti taghti kwalsiasi ordni fl-interess suprem tal-minuri. Fil-fehma tal-Qorti, l-Artiklu 149 tal-Kap 16 jaghmilha cara illi fejn jikkoncerna l-interess suprem tal-minuri, idejn il-Qorti m’hiex imxekla b’revoli stretti ta’ procedura... fejn jidhlu d-drittijiet u l-interess suprem tal-minuri il-Qrati taghna ghandhom diskrezzjoni wiesgha hafna.... Addirittura l-Qorti tal-Familja ghandha s-setgha li tiehu kull provvediment fl-ahjar interess tal-minuri.”

14. Illi ghalhekk kellu jsir dana r-rikors generali sabiex il-kura u kustodja tal-minuri Mia Grech Chetcuti tigi fdata esklussivament fl-esponenti George u MC.

Ghaldaqstant qieghed jigi umilment mitlub lil dina Onorabli Qorti sabiex:

- 1. Tappunta r-rikors ghas-smiegh sabiex jitressqu l-provi u x-xhieda inkluz l-professjonisti, l-Pulizija u r-Registatur tal-Qrati Kriminali, fuq il-kontenut imsemmi f’dan ir-rikors speċjalment fejn jidhlu l-akkuzi u s-sentenzi kriminali ta’ Tyson Grech.*
- 2. Tappunta lid-Direttorat ghal Harsien ghal Harsien tat-Tfal sabiex jaghmlu social assessment sabiex jaccertaw illi l-esponenti huma idonei sabiex ikollhom il-kura u kustodja esklussiva tal-minuri.*
- 3. Tordna li l-kura u kustodja tal-minuri Mia Grech Chetcuti tkun esklussiva f’idejn l-esponenti, George u MC.*
- 4. Tordna li l-minuri Mia Grech Chetcuti tirrisjedi ma’ l-esponenti George u MC inkluz gewwa Franza.*
- 5. Tawtorizza lill-esponenti George u MC japplikaw ghal passaport ghal minuri Mia Grech Chetcuti.*

Rat li l-atti tar-rikors promotur, d-digriet u tal-avviz tas-smiegh gew debitament notifikati skond il-ligi;

Rat ir-risposta ta' Tyson Grech datata 22 ta' Dicembru 2021, li taqra hekk:

1. Illi l-esponenti gie notifikat bir-rikors datata 29 ta' Novembru 2021 li permezz tieghu l-atturi talbu:

- 1. tappunta r-rikors ghas-smiegh sabiex jitressqu l-provi u x-xhieda inkluz l-professjonisti, l-Pulizija u r-Registratur tal-Qrati Kriminali, fuq il-kontentut imsemmi f'dan i-rikors speċjalment fejn jidhlu l-akkuzi u s-sentenzi kriminali ta' Tyson Grech;*
 - 2. Tappunta lid-Direttorat ghal Harsien tat-Tfal sabiex jaghmel social assessment sabiex jaccertaw illi l-esponenti huma idonei sabiex ikollhom il-kura u kustodja esklussiva tal-minuri;*
 - 3. Tordna li l-kura u kustodja tal-minuri Mia Grech Chetcuti tkun esklussiva f'idejn l-esponenti, George u MC;*
 - 4. Tordna li l-minuri Mia Grech Chetcuti tirrisjedi ma' l-esponenti George u MC inkluz gewwa Franza;*
 - 5. Tawtorizza lill-esponenti George u MC japplikaw ghal passaport ghal minuri Mia Grech Chetcuti;*
-
- 2. Illi permezz ta' digriet datat 9 ta' Dicembru 2021 din l-Onorabbli Qorti tat hmistax-il gurnata zmien lill-esponenti sabiex jintavola risposta;*
 - 3. Illi l-esponenti jixtieq jipprevalixxi ruhhu minn din il-fakoluta u ghalhekk umilment qed jressaq ir-risposta tieghu ghas-savju gudizzju tal-Qorti;*

Proceduralment

- 4. Illi qabel xejn din il-vertenza kellha titressaq permezz ta' rikors guramentat wara appozita medjazzjoni u skond il-formalitajiet rikjesti mill-ligi;*
- 5. Illi kontestwalment ma din ir-risposta l-esponenti qed jintavola l-ittra tal-medjazzjoni kontra omm il-minuri, l-intimata Talita Chetcuti f'dawn il-*

proceduri, sabiex jitlob il-kura u kustodja tat-tifla tieghu stante li l-intimata isa iddikjarat li ma ghandhiex aktar interess fil-minuri;

- 6. Illi kontestwalment ukoll qed jsir rikors pendente lite sabiex b'mod immedjat il-minuri tibda tghix ma l-esponenti; Dok A anness;*

In generali

- 7. Illi l-esponenti kellu u tista' tghid sa certu punt ghad ghandu relazzjoni ma l-intimata Talita Chetcuti u li minn din ir-relazzjoni twieldet bintu Mia fit-13 ta' Settembru 2020;*
- 8. Illi r-relazzjoni ma Talita Chetcuti kienet dejjem afflitta minn ivazzjoni totali tal-genituri taghha tant li kienu u ghadhom jaraw lill-xulxin bil-mohbi;*
- 9. Illi dan l-indhil jibda fir-relazzjoni taghhom u jispicca fit-trobija ta' bintu;*
- 10. Illi sal-gimgha l-ohra stess l-esponenti ntaqa' mal-intimata Talita Chetcuti u kellhom x'jaqsmu sesswalment ovjament bil-mohbi tal-genituri taghha;*
- 11. Illi Talita Chetcuti dejjem tigi mhedda li jekk hija tkompli bir-relazzjoni ma l-esponenti, l-atturi kienu se jkeccuha l-barra mir-residenza taghhom, jehdu l-minuri u ma jibghqux jghatuha flus;*
- 12. Illi peress li l-intimata Talita Chetcuti ma tahdimx u ghadha tistudja hija ma kellha l-ebda alternativa ohra ghajr li tahbi r-relazzjoni li hi kellha ma l-esponenti;*
- 13. Illi pero l-Talita Chetcuti hija ukoll persuna pussessiva u tghir ghira essagerata ghall-esponenti liema possessivita u ghera ta sikwiet tissarraf f'glied u firda bejnithom;*
- 14. Illi dan ir-rikors huwa xejn hlief stallet go dar l-esponenti u huwa qieghed jopponi bil-qawwa kollha li l-kura u kustodja ta' bintu iddur fuq l-atturi;*

Fuq ir-rikors

15. *Illi jidher li l-atturi ghamlu minn kollox sabiex jattakkaw il-karattru ta' l-esponenti u pratikament qed ippinguh bhala kriminal, bhala persuna perikoluza u ta' influenza hazina u dan wara li ghamlu interpretazzjoni disturbata tal-fatti;*
16. *Illi b'referenza ghas-sejbien ta' htija ta' l-esponenti li huwa kellu attivitajiet sesswali ma minuri, dan ma kien xejn hlief ammissjoni li hu kellu relazzjoni ma tfajla meta huwa kellu tmintax il-sena u it-tfajla tieghu fil-mori tal-proceduri kienet ghalqet sittax-il sena. L-applikazzjoni tal-Kap 446 gie fil-fatt applikat bhala piena ghall-ammissjoni ta' l-esponenti;*
17. *Illi rigward ghas-sejbin ta' htija ta' stupru u proceduri ta' traffikat u pussess ta' kokajina, dawn l-proceduri ghadhom sub judge u kull kumment f'dan l-istadju jkun superfluwu. L-atturi jafu ben tajjeb b'dan nonostante cioe qed japprofittaw ruhhom mis-sitwazzjoni;*
18. *Illi l-esponenti jichad bl-aktar mod kategoriku li huwa ttraffika d-droga jew li huwa ihaddem xi escorts services;*
19. *Illi l-esponenti ghalhekk jichad bl-aktar mod kategoriku li huwa persuna kriminali, persuna perikoluza u ta' influenza hazina u r-rikors ta' l-atturi huwa wiehed libeluz fil-konfront tieghu;*
20. *Illi fil-fatt it-tifla ta' l-atturi ghazlet li jkollha relazzjoni ma l-esponenti u ghadha sal-gurnata tallum trid li jkollha relazzjoni ma l-esponenti;*
21. *Illi l-esponenti lanqas huwa bzonn l-atturi sabiex jiehu hsieb lil bintu u ma qed jaghmlulu l-ebda pjecir li bintu qed tirrisjedi magghom stante li hu kapaci jiehu hsiebha aktar milli huwa qed jahsbu;*
22. *Illi fil-fatt dan ir-rikors kien ta' surpriza kbira ghaliha, qisu berqa fil-bnazi;*
23. *Illi lanqas huwa vera li l-atturi gew hawn Malta minnhabba it-tarbija tieghu jew*

it-tqala ta' binthom. Huma gew Malta minhabba l-Covid u bhala fatt l-attur issiefer minn ta l-inqas darba fil-gimgha;

24. *Illi meta jsiefer l-attur, l-intimata Talita tistiden lill-esponenti d-dar;*
25. *Illi lanqas hemm raguni valida ghalfejn il-minuri ghandha tittiehed mal-atturi Franza. L-esponenti kif diga ntqal aktar il-fuq lest li jiehu r-responsabilita kollha ta' bintu u rabbi lill-bintu hu;*
26. *Illi jekk l-intimata Talita Chetcuti tat il-kunsens taghha lill-atturi sabiex jiehdusieb lill-minuri, jhoss li ma ghamiltx sew u hu ma hux lest li jaghmel l-istess;*
27. *Illi llum fil-fatt qed jinduna kemm l-atturi kif ukoll l-intimata Talita Chetcuti ilhom jahdmu minn wara daru sabiex jiehdusieb lill-bintu;*
28. *Illi l-esponenti igesti car rental services u ghal grazzja ta' Alla bhala business jmur tajjeb u ma ghandhux bzonn la jittraffika d-droga u lanqas escorts services;*
29. *Illi Alla hares kull minn ghandu sentenza kriminali fil-konfront tieghu ma hux kapaci jrabbi lit-tfal tieghu. Anzi ghal grazzja ta' l-argument hawn minn qatt ma xellef difrejh mal-gustizzja pero huwa l-ghar genitur li jista' jkollu minuri;*
30. *Illi fil-fatt l-atturi ma jghidu xejn fuq ir-relazzjoni tajba li huwa ghandu ma bintu u kemm bintu tiehu gost bil-prezenza tieghu;*
31. *Illi l-esponenti ghandu relazzjoni tajba hafna ma bintu u bhala genitur responsabli jrid li jiehu hsieba f'dak kollu li hija jkollha bzonn anke bleskuzzjoni ta' ommha stante li jidher bic-car li ma hiex kapaci jew ma tridx tiehu hsieb lill-minuri;*
32. *Illi l-minuri qatt ma giet esposta ghal xi perikolu, hajja kriminali jew xi immoralita kif qed jallegaw l-atturi;*
33. *Illi l-atturi jafu ukoll li kull min joghli idejgh ghandu xi xomm u naqsu li jghidu li z-zwieg taghhom kien għodu wasal fit-tmien minhabba adulterju;*

34. *Illi lanqas ingabet xi prova konkreta li l-benesser tal-minuri b'xi mod gie ipperikolat;*
35. *Illi rigward l-iskambjament ta' messagi bejn l-esponenti u l-intimata Talita dawn il-messagi huma prova cara kemm l-esponenti ma hux persuna perikoluza u la l-atturi u lanqas Talita ma tibza minnu. Dan qed jintqal ghax wara li ntbghatu dawn il-messagi, l-esponenti ntaqa diversi drabi kemm ma Talita kif ukoll ma bintu;*
36. *Illi sahanistra minn dan l-iskambjament ta' messagi johrog car li certu kliem intqal bic-cajt u gie mehud bic-cajt;*
37. *Illi hija infondata l-allegazzjoni li l-atturi qed jibzghu minn l-esponenti. Din hija biss impressjoni li qed jipprovaw jaghtu lill-Qorti;*
38. *Illi lanqas huwa minnhu li l-esponenti ma jikkoperax sabiex jghati l-kunsens tieghu fejn tidhol il-minuri. Hemm differenza bejn li jsemma l-opinjoni tieghu u juri li ma jaqbilx ma certu decisjonjiiet. Finalment il-minuri hija bintu u mhux bint l-atturi;*
39. *Illi l-esponenti kien oggezzjoni ghac-child care stante li r-raguni ewlenija kienet li l-atturi u l-intimata ma setghux izommu lill-minuri u ghalhekk riedu li tmur go child care. Ma hu veru xejn li riedu li l-minuri tissocjalizza ma' tfal ohra. Tifla ta' sena u ftit xhur ma tissocjalizzax ma' tfal. F'dan l-isfond l-esponenti kien offra ruhhu biex jiehu hsieb hu lill-minuri meta huma ma setghux pero ovjament l-atturi ma riedux;*
40. *Illi huwa kemm xejn redikolu l-argument li gabu l-atturi li l-esponenti huwa persuna manipulattiva u pratikament huwa kliem l-Ispettur investigattiv fil-kaz ta' stupru.*
41. *L-esponenti jibqa ukoll imbellah meta jara kif l-atturi jghidu li huwa jinfluenza u jimmanipola lill-binthom meta l-manipolazzjoni gejjja minn naha taghhom. Fil-verita l-intimata Talita tghir hafna ghalih u kull draba li jtemm ir-relazzjoni*

ta' bejnithom, hija tuza lill-bintu sabiex terga tintaqa' mieghu u twaqghu biex ikollu x'jaqsam sesswalment maghha;

- 42. Illi tant hija ossessionata Talita fuq l-esponenti li hija li tkun trid il-password tal-mobile tieghu sabiex toqghod tara ma min jkun qed jtkellem u minn jkun qed jibghat il-messaggi lill-esponenti;*
- 43. Illi lanqas huwa vera' li kien hu kagun li l-intimata Talita Chetcuti ta l-HPV u STI. Li ma jafux l-atturi hu li Talita kellha x'taqsam ma diversi irigiel u bejn 'break down' u 'reconciliation' ta' bejnithom hi kien qed tohrog ma irigiel ohra u kien qed jkollha x'taqsam sesswalment maghhom;*
- 44. Illi l-atturi jigdbu ukoll meta jghidu li hu ma ghandux residenza fissa. In-notifika bla ebda diffikulta ta' dan i-rikors igib fix-xejn l-allegazzjoni taghhom;*
- 45. Illi tajjeb li l-atturi jkunu jafu li kull darba li l-intimata Talita kellha bzonn anti depressants u tmur ghand diversi professjonisti, dan kienet taghmlu minhabba l-problema ta' ghera u possessivita li hija kienet tezercita fuq l-esponenti; ;*
- 46. Illi hija sorpretendi l-argument ta' l-atturi li huwa lanqas access ma ghandu jkollu ma bintu ghax hu instab hati ta' attivitajiet sesswali ma' minuri u ta' stupru. Kif intqal aktar il-fuq l-attivitja sesswali kienet ma tfajla li maghha kien johrog u rigward l-istupru din is-sentenza ghadha ma ghadiex in gudikat;*
- 47. Illi huma l-atturi li jimmanipulaw lit-tifla taghhom stess stante li finanzjarjament jidher li ghadha dipendenti fuqhom;*
- 48. Illi l-atturi ma qed jaghmlu l-ebda pjecir lilu jekk huma kienu qed jiehdusiebs lit-tifla tieghu u dan ghamluh ghax riedu huma u mhux ghax ried l-esponenti. Sa fejn jaf hu, kienet decisjoni ta' Talita li l-minuri tghix maghha u kienet obbligu taghha li tiehu hsieb lill-minuri;*
- 49. Illi dan ir-rikors huwa wiehed car. L-atturi kif ukoll l-intimata jridu jqactu l-barra lill-esponenti mill-hajja ta' bintu. Din ma hiex decisjoni ghal benessere tal-minuri. L-atturi jistghu jikkwotaw jurisprudenza kemm jixtiequ ghax l-ebda*

gurisprudenza ma tghid li l-Qorti ghandha teskludi lil missier mill-hajja ta' bintu dment li l-missier jrid jkun hemm ghal bintu;

50. *Illi l-ewwel jigi il-missier u mhux in-nanniet ghar-ragunijiet li huma ovji;*

51. *Ghal kull buon fini qed jigu annessi numru ta' ritratti u video clips sabiex jippruvaw li huwa ghandu qed relazzjoni tajba ma bintu; Dok B;*

Rat ir-risposta ta' Talita Chetcuti datata 5 ta' Jannar 2022, fejn wara li ddikjarat dak premess hija sostniet:

"... illi ghalkemm din ma hijiex decizjoni facli, tinsab konvinta illi l-genituri taghha huma l-iktar persuni idoneji u responsabbli bizzejjed sabiex imantnu, jrabbu u jiehd u l-ahjar interessi tal-minuri Mia."

Rat id-dokumenti ezebiti u l-atti kollha tal-kawza;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet;

Ikkonsidrat:

Illi din hija sentenza *in parte* rigward l-eccezzjonijiet preliminarija eccepita mill-intimat Tyson Grech in segwitu ghall-proceduri permezz ta' rikors generali ntavolati mill-atturi, nanniet materni tal-minuri, permezz ta' liema qieghdin jitolbu li jigu fdati bil-kura u l-kustodja tal-minuri Mia Grech Chetcuti.

Jirrizulta illi minn relazzjoni intima li l-intimati Talita Chetcuti u Tyson Grech kellhom u/jew ghad ghandhom, twieldet il-minuri Mia Grech Chetcuti fit-13 ta' Settembru 2020. Illi skond kif jidher mic-certifikat tat-twelied *a fol 55* tal-atti, il-minuri twieldet nhar it-13 ta' Settembru 2020, u illum ghandha l-eta tenera ta' sena u hames xhur. Illi r-rikorrenti, huma n-nanniet materni tal-minuri, li fil-prezent qieghdin jiehd u hsieb it-trobbija tal-minuri. Illi filfatt il-minuri tirisjed mal-imsemmija rikorrenti. Illi ghalkemm ir-rikorneti normalment jirrisjedu fi Franza minhabba x-xoghol tar-rikorrenti GC, huma nizlu lura Malta sabiex jissalvgwardjaw lit-tarbija u filfatt nizlu lura Malta meta l-intimata binthom Talita Chetcuti kienet ghadha *gravida*.

Illi permezz tal-ewwel eccezzjoni preliminari tieghu, l-intimat eccepiexxa is-segwenti:

Illi qabel xejn din il-vertenza kellha titressaq permezz ta' rikors guramentat wara appozita medjazzjoni u skond il-formalitajiet rikjesti mill-ligi;

Illi fin-nota ta' sottomissjonijiet tieghu datata 7 ta' Frar 2022, l-intimat jishaq illi l-artikolu 10(1) tal-Ligi Sussidjarja 12.20, li tirregola l-procedura ta' medjazzjoni, l-uzu tal-kelma "persuna" mill-Legislatur, necessarjament tindika illi kull persuna, inkluz in-nanniet ghandhom l-ewwel jiprocedu permezz ta' ittra fir-Registru tal-Qorti fejn jindikaw t-talba taghhom inkluz id-dettalji elenkanti fir-regolament 4(1) u sussegwentement, wara l-appozita awtorizzazzjoni fl-gheluq tal-medjazzjoni, jiprocedu b'rikors guramentat bir-rekwiziti kollha li jitlob l-artikolu 154 *et seq* tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta. Illi ulterjorment u minghajr pregudizzju, l-intimat jishaq illi fl-eventwalita' li din il-Qorti jidhrilha illi l-procedura ta' medjazzjoni ma kellhiex tigi segwita mill-atturi, l-atturi kellhom jiprocedu b'rikors guramentat ai termini tal-artikolu 154 *et seq* tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta.

Illi minn naha l-ohra r-rikorrenti fin-nota ta' sottomissjonijiet taghhom jirrivaw illi minn qari tal-istess artiklu, jidher bic-car illi l-Legislatur jirreferi **biss ghal koppji li huma genituri** u di fatti, is-subinciz ittra (a) tas-subartikolu 10(1) jirreferi ghal persuni bhala mizzewgin jew le. Illi dan juri bic-car illi l-Legislatur illimita dina l-azzjoni procedurali tal-medjazzjoni **ghal partijiet li huma effettivament il-genituri tal-minuri in kwistjoni**. Illi r-rikorrenti jiccitaw xi decisjonijiet tal-Qorti tal-Familja, fejn il-proceduri ta' kura u kustodja, li ma kienux intavolati mill-genituri, izda minn terzi persuni kontra l-genitur/i, saru permezz tal-proceduri tar-rikors generali.

Ikkonsidrat:

Illi r-Regolament numru 10 tal-Ligi Sussidjarja 12.20 jipprovdi kif segwenti:

10.(1) Minghajr pregudizzju ghad-disposizzjonijiet tar-regolamenti 4 sa 7 meta persuna tkun trid ttiprocedi quddiem il-Qorti fuq is-segwenti:

-(a) nuqqas ta' qbil bejn partijiet, sew mizzewgin jew le, dwar il-kustodja, manteniment u access ta' wliedhom; jew

(b) manteniment bejn il-konjugi; jew

(è) bidliet f'kull haġa regolata minn sentenza ta' separazzjoni personali jew minn kuntratt ta' separazzjoni personali jew minn digriet jew sentenza ta' divorzju; jew

(d) tibdil fi ftehim dwar kull haġa msemmija fil-paragrafu(a), dik il-parti ghandha, fl-ewwel lok, tippreżenta ittra fir-reġistru tal-Qorti fejn tghid x'inhom t-talba tagħha, li jkun fiha d-dettalji elenkati fir-regolament 4(1) u li tkun iffirmata u tigi ppreżentata skond ma hemm f'dik id-diposizzjoni.

(2) Il-Qorti ghandha ssejjah lill-partijiet biex jidhru quddiem medjatur, u ghandhom japplikaw id-disposizzjonijiet tar-regolament 4(3).

(3) Il-medjatur ghandu jimmedja bejn il-partijiet sabiex iwassalhom għal ftehim dwar il-kwistjoni ta' bejniethom u d-disposizzjonijiet tar-regolament 4(6) u (7) ghandhom japplikaw għall-proċess ta' medjazzjoni.

(4) Meta l-partijiet jaslun għal ftehim, dan ghandu jiġi reġistrat bil-miktub u jiġi nserit fl-atti tal-proċeduri, li mbagħad ghandhom jintbagħtu mill-medjatur lill-Qorti, li ghandha kemm-il darba ma jkun hemm xejn kuntrarju għall-ordni pubbliku, tagħti digriet fuq il-kwistjoni.

(5) Meta l-partijiet ma jaslunx għal ftehim, il-medjatur ghandu jinforma lill-Qorti b'dan.

(6) Matul il-medjazzjoni kull waħda mill-partijiet tista' titlob lill-Qorti għall-hruġ ta' kull ordni provviżorju jew il-hruġ ta' kull att jew mandat sabiex jikkawtela d-drittijiet tiegħu jew tagħha.

Illi l-process ta' medjazzjoni huwa process regolat mill-Legislazzjoni Maltija, u liema process huwa sorveljat mill-Qorti tal-Familja, fejn fl-ahjar ipotezi, il-ftehim li jilhqun l-partijiet fil-process tal-medjazzjoni ikun wiehed regolat ai termini tal-Ligi Maltija u sottopost għall-iskrutinju tal-Qorti Maltin. Gie diversi drabi rietnut mill-Qorti tal-Familja illi l-medjazzjoni hija l-ewwel pass fi proceduri quddiemha, sew jekk dawn huma għall-separazzjoni personali u sew jekk dawn ikunu jikkoncernaw il-kura u l-kustodja ta' tfal jew access tat-tfal jew manteniment tal-istess, sew jekk fi zwieg u sew fejn ikun hemm relazzjoni intima bejn zewg *partners* bla rabta ta' zwieg.

Illi din il-Qorti ma tikkondividix mal-interpretazzjoni moghtija mill-intimat. Illi t-test tar-Regolament 10(1) tal-Ligi Sussidjarja 12.20 huwa car, b'dana illi il-procedura kontemplata fl-imsemmi Regolament hija limitata biss ghas-sitwazzjonijiet elenkati fis-subartikoli 10(1)(a) sa 10(1)d. Illi filwaqt li possibbilment setghat giet uzata kelma oħra flok "persuna", il-kelma "**wliedhom**" tindika b' mod palezi illi dina l-procedura tapplika għal konjugi fiz-zwieg jew għall-genituri f'rabta bla zwieg.

Illi fil-kaz odjern, il-proceduri odjerni gew intavolati minn **nanniet materni** kontra l-genituri bjologici u għalhekk il-procedura minnhom adottata u cioe dik tar-rikors generali, hija l-procedura korretta fic-cirkostanzi. Illi kif tajjeb rilevat mir-rikorrenti fis-sottomissjonijiet bil-miktub tagħhom, il-Qorti tal-Familja ta' spiss tigi adita sabiex tagħti dawk il-provvedimenti necessarji f'sitwazzjonijiet fejn in-nanniet jew terzi persuni li mhumiex il-genituri bjologici tal-minuri in kwistjoni jitolbu li jigu fdati bil-kura u l-kustodja tal-istess minhabba ragunijiet impellanti u gravi u l-procedura permezz tar-rikors generali hija dik li tigi adoperata ripetutament.

Għal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi tichad l-eccezzjoni preliminarja eccepieta mill-intimat Tyson Grech fir-risposta tieghu tat-22 ta' Dicembru 2021 u tordna l-prosegwiment tal-proceduri odjerni.

Bl-ispejjez kollha kontra l-intimat.

Moqrija

Mhallef Jacqueline Padovani Grima LL.D. LL.M. (IMLI)

Lorraine Dalli

Deputat Registratur